

Yksityinen kopiointi 2021 -tutkimuksen päätulokset

Tutkimuksessa selvitettiin laillisen yksityisen kopioinnin määrää Suomessa.

- Tutkimuksen mukaan laillisen yksityisen kopioinnin piiriin kuuluvaa musiikkia kopioi 145 000 ja videoaineistoa yli 742 000 15–79-vuotiaista Suomessa asuvaa. Kaiken kaikkiaan musiikki- ja videoaineiston kopioijia on noin 849 000. Kopioijien määrä on vuosi vuodelta laskenut. Vuonna 2014 yksityistä kopiointia tekeviä oli vielä lähes 1,6 miljoonaa.
- Arvio yksityisen kopioinnin videotiedostojen määrästä on vuonna 2021 alhaisempi kuin vuoden 2020 tutkimuksessa, mutta musiikkitiedostoja on kopioitu vuonna 2021 hieman edellisvuotta enemmän. Yksityisen kopioinnin arvioitu kokonaismäärä (musiikki- ja videotiedostot, kpl) on alhaisempi kuin vuonna 2020.
- Suomessa 15–79-vuotiaiden arvioidaan kopioivan vuoden aikana kaiken kaikkiaan 226–257 miljoonaa tiedostoa laillisia yksityisiä kopioita. Vuoden 2020 tutkimuksessa vastaava arvio yksityisen kopioinnin määrästä oli 258–276 miljoonaa tiedostoa. Vuosina 2013–2017 yksityisen kopioinnin kokonaismäärä aleni 725 miljoonasta n. 260 miljoonaan kopioon ja on sen jälkeen (2017-2021) ollut 257–297 miljoonan kopion välillä.
- Musiikkia tallennetaan eniten matkapuhelimeen ja tietokoneeseen. Videomateriaalin käytetyin tallennusalue on digiboksi. Musiikkia tallennetaan eniten suoratoisto/streaming-palveluista (offline-tallennus), internetissä ilmaiseksi tallennettavissa olevista tiedoista (esim. artistien omat internet-sivut) sekä alkuperäisiltä CD-levyiltä. Näistä vain alkuperäisiltä CD-levyiltä tallennettu musiikki on mukana tutkimuksen yksityisen kopioinnin luvuissa. Videotallennukset ovat useimmin TV-ohjelmien tallennuksia.
- Musiikkia kopioineista yli puolet olisi hankkinut kopioidun aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Yli kolmannes musiikkia kopioineista olisi käyttänyt musiikin hankintaan maksullista lähdettä. Maksullinen suoratoistopalvelu on mainittu lähteeksi useammin kuin vuoden 2020 tutkimuksessa. Videotiedostoja kopioineista alle kolmannes olisi hankkinut kopioidun videoaineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Osuus on alhaisempi kuin vuoden 2020 tutkimuksessa. Maksullista lähdettä olisi käyttänyt vajaa viidennes.
- Kolme neljästä Suomessa asuvasta on tulostanut, tallentanut, valokopioinut tai skannannut graafista aineistoa yksityiseen käyttöön viimeisen vuoden aikana. Käytetyimmät kopiointitavat ovat tulostus ja tallennus, joissa on tehty eniten tallennuksia myös kappalemäärittäin (sivumäärät) tarkasteltuna. Valokopioitu tai skannattu aineisto on useimmiten viranomaislomake tai lasku/ tiliote, tulostettu tai tallennettu aineisto puolestaan viranomaislomake, valokuva, ruokaohje/resepti, oppimateriaali tai artikkeli. Tulostetun tai tallennetun graafisen aineiston julkaisija on ollut useimmin yksityinen henkilö (nettisivut tai blogi), jokin yritys (esim. Valio) tai julkishallinto. Graafisen aineiston osalta arvio yksityisen kopioinnin hyötyksen piiriin kuuluvasta sivumäärästä on 415–489 miljoonaa sivua. Arvioinnin pohjana on käytetty Kopioston aineistolajiluokitusta.

Yhteenveto tuloksista

Tutkimuksen tärkein tavoite oli selvittää musiikki- ja videoaineiston osalta yksityisen kopioinnin kokonaismäärää Suomessa.

Vastaavaa tietoa kerättiin edellisen kerran 2020 Taloustutkimuksen toimesta.

Tutkimus tarjoaa yksityisen kopioinnin määrää koskevien arvioiden lisäksi myös laajan kuvan Suomessa asuvien henkilöiden viihde-elektronikkalaitteiden käytöstä sekä kulutuskäyttäytymisestä musiikin ja videomateriaalin kulutuksen osalta. Tutkimuksessa selvitettiin myös musiikki- ja videomateriaalin kopioimisesta aiheutuva haittaa. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin graafisen aineiston osalta yksityisen kopioinnin useutta sekä kopioinnin kokonaismäärää.

Taloustutkimus Oy:n toteuttaman tutkimuksen tulokset perustuvat kattavaan väestöä edustavaan otokseen, yli 3000 15–79-vuotiaasta haastateltiin henkilökohtaisesti. Tutkimuksen perusteella kaiken kaikkiaan 840 000 Suomessa asuvaa (virhemarginaali on $\pm 3,1\%$, 95 %:n luotettavuustasolla) kopioi musiikkia, elokuvia ja tv-ohjelmia yksityiseen käyttöön.

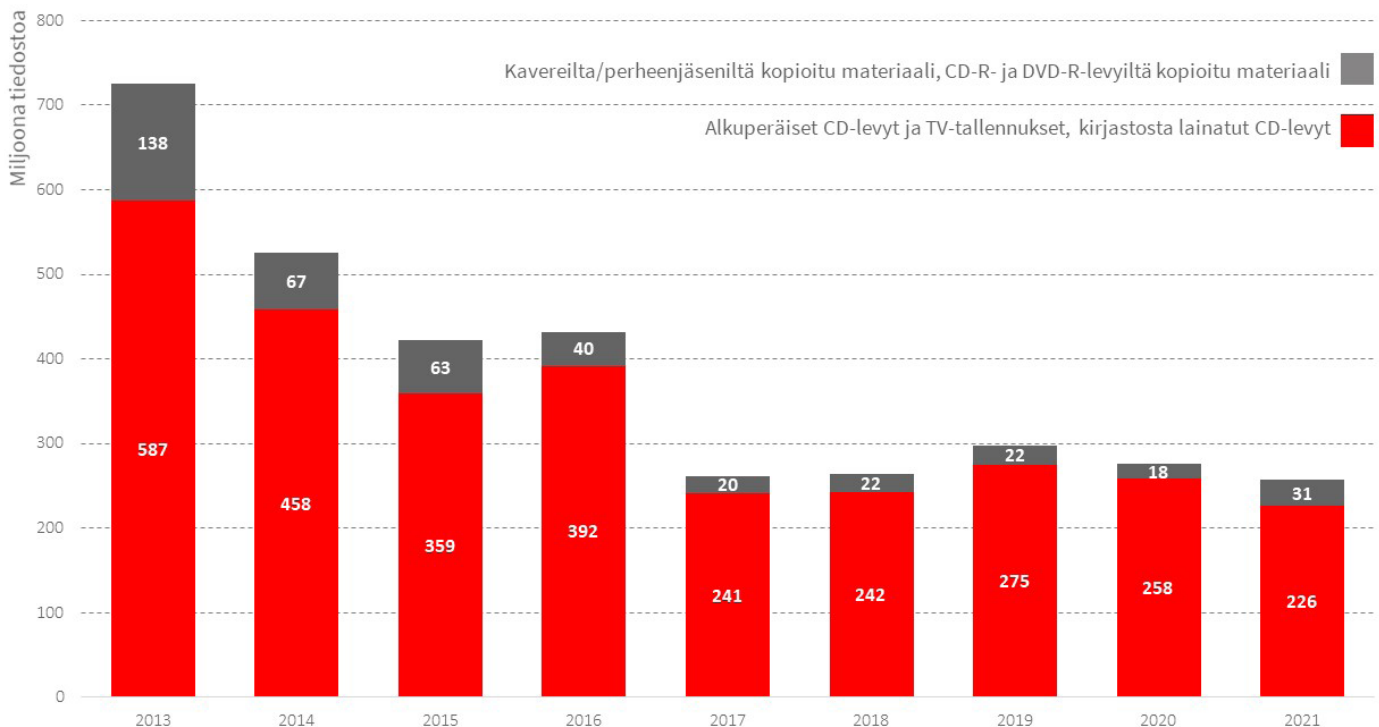
Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä 15–79-vuotiaiden keskuudessa on vuositasolla tutkimuksen mukaan noin 226–257 miljoonaa musiikki- ja videotiedostoa. Tämä kokonaismäärä (226 miljoonaa tiedostoa) sisältää vain tekijänoikeuslain tarkoittaman laillisen yksityisen kopioinnin. Esimerkiksi itse tehty aineisto, verkosta laittomasti tallennettu aineisto sekä kopiot, jotka sisältyvät palvelun hintaan tai ovat muuten luvallisia, on karsittu pois.

Laki sallii myös kopioimisen kavereille ja perheenjäsenille. Kavereilta ja perheenjäseniltä tai CD-R ja DVD-R-levyiltä kopioitua aineistoa kopioidaan vuositasolla 31 miljoonaa tiedostoa. Koska näiden tiedostojen alkuperää ei voitu tutkimuksella selvittää, asetuu arvio yksityisen kopioinnin kokonaismäärästä 226–257 miljoonan kopioitun tiedoston välille (kuva 1 ja taulukko 1.). Vuoden 2020 tutkimuksessa arvio yksityisen kopioinnin kokonaismäärästä oli 258–276 miljoonaa tiedostoa.

Kotitalouksissa tapahtuvan kopioinnin kokonaismäärä (sisältäen myös muun kuin hyvitetävän yksityisen kopioinnin) on vuositasolla noin 380 miljoonaa tiedostoa. Vuonna 2020 kopioinnin kokonaismäärä oli noin 440 miljoonaa tiedostoa.

Yksityinen kopiointi 2013–2021

Kuva 1. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä 2013–2021. Taloustutkimus 2021

Musiikkitiedostojen kopiointi (tuhatta tiedostoa)

Taulukko 1a. Musiikki. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä lähteittäin 2013–2021. Ikäryhmä 15–79-vuotiaat. Taloustutkimus 2021.

Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Alkuperäisiltä CD-levyiltä	192 631	164 090	65 688	89 474	47 680	21 532	51 018	55 973	36 614
CD-R-, DVD-R-, Blu-ray-levyiltä	11 912	23 187	10 459	26 683	8 030	3 611	4 556	1 639	8 685
Kirjastosta lainatuilta CD-levyiltä	12 355	10 936	7 429	6034	1 302	4 255	9 053	3 225	14 175
Kavereilta/perheenjäseniltä	111 902	41 601	43 136	9 541	7 783	9 517	8 502	6 213	14 053
Yksityinen kopiointi yhteensä	328 800	239 814	126 712	131 732	64 795	38 915	73 129	67 050	73 527

Arviot viimeisen tallennuskerran mukaan käyttäen väestöä edustavia kertoimia

Videotiedostojen kopiointi (tuhatta tiedostoa)

Taulukko 1b. Videotiedostot. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä lähteittäin 2013–2021. Ikäryhmä 15–79-vuotiaat. Taloustutkimus 2021.

Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Video-tiedostoja televisiosta	381 981	282 591	285 433	296 023	192 288	216 035	215 402	199 117	174 830
Kavereilta/perheenjäseniltä	13 975	2 793	9 606	3 394	4 222	9 024	8 812	10 464	8 567
Yksityinen kopiointi yhteensä	395 956	285 384	295 039	299 417	196 510	225 059	224 214	209 581	183 397

Arviot viimeisen tallennuskerran mukaan käyttäen väestöä edustavia kertoimia

Viimeisellä kopiointikerralla eniten käytetyt lähteet musiikkia kopioitaessa ovat suoratoisto/streaming-palvelut (36 %, virhemarginaali $\pm 3,9$ %-yksikköä), internetistä ilmaiseksi tallennetut tiedostot, esim. artistien sivut (19 %, virhemarginaali $\pm 3,3$ %-yksikköä) ja alkuperäiset CD-levyt (15 %, virhemarginaali $\pm 2,9$ %-yksikköä). Videotiedostot ovat useimmin TV-ohjelmien tallennuksia (62 % vastaajista, virhemarginaali on $\pm 3,4$ %-yksikköä). Musiikkia tallennetaan useimmin matkapuhelimeen ja tietokoneeseen. Videosisäلتöjen käytetyin tallennusalausta on digiboksi.

Tietokone ja matkapuhelin, johon voi tallentaa musiikkia, on yksityisessä käytössä lähes 4 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,1$). USB-muistitikku on käytössä lähes 3,3 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,6$). Tablet-laitteita on käytössä yli 2,8 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,7$ %). Erillinen MP3-soitin/iPod on käytössä enää noin 774 000:llä 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,4$ %).

Musiikin suoratoistopalvelu Spotify tai jokin muu vastaava palvelu on käytössä yli 2,5 miljoonalla (virhemarginaali $\pm 1,8$ %) 15–79-vuotiaalla. Verkossa sijaitsevia tiedostojen tallennus-palveluita (kuten Dropbox, Google Drive, Apple iCloud jne.) on käytössä jo lähes 2,7 miljoonalla (virhemarginaali $\pm 1,8$ %) 15–79-vuotiaalla..

Netflix, HBO Nordic, Viaplay tai joku muu kuukausimaksullinen videovuorauspalvelu on käytössä yli 2,5 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,8$). Vuonna 2020 kuukausimaksullinen verkon kautta katsottava tv-palvelu oli käytettävissä yli 2,3 miljoonalla 15–79-vuotiaalla.

TV-ohjelmien verkkotallennuspalvelu, kuten Elisa Viihde, Telia TV tallennusominaisuudella tai jokin muu vastaava, on käytössä lähes 1,4 miljoonalla (virhemarginaali $\pm 1,7$) 15–79-vuotiaalla. Musiikki- ja videopalveluja koskevat luvut eivät kuvaa palvelujen asiakasmääriä. Palvelu voi olla vastaajan käytössä esimerkiksi samassa kotitaloudessa asuvan henkilön tilaamana.

Tutkimuksessa selvitettiin myös Suomessa asuvien kulutuskäyttämistä musiikin ja videomateriaalin kulutuksen osalta. Musiikkia kuunnellaan edelleen eniten radiosta. Radiosta musiikkia kuuntelee 95 % 15–79-vuotiaista. Youtube on musiikin kuuntelussa seuraavaksi käytetyin (78 %). Fyysisiltä äänitteiltä musiikkia kuuntelee ainakin joskus 59 % 15–79-vuotiaista. Osuus on alhaisempi kuin vuoden 2020 tutkimuksessa (64 %). Youtuben/ilmaisten tai maksullisten musiikin suoratoistopalvelujen käyttäjien keskuudessa fyysisiä äänitteitä kuuntelevien osuus on yhtä suuri kuin koko väestössä (59 % näiden palvelujen käyttäjistä kuuntelee fyysisiä äänitteitä).

Televioliähetyksiä katsoo ainakin joskus suorina lähetyksinä 90 % väestöstä ja netti-TV:stä ohjelmia 86 %. Digiboksitalenteita katsoo 31 % 15–79-vuotiaista. Netti-TV:n, verkkotallennuspalvelujen ja VOD streaming -palvelujen (esim. Netflix) käyttäjistä 91 % katsoo televisiota myös suorina lähetyksinä. Mainittujen palvelujen käyttäjät myös tallentavat TV-sisältöjä digiboksille edelleen hieman useammin kuin tv-katsojat yleensä. Erilaisia laitteita ja palveluja käytetään edelleen monipuolisesti musiikin kuunteluun ja videoiden katseluun.

Musiikkia kopioineista 15–79-vuotiaista 53 % olisi hankkinut aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Jostakin maksullisesta lähteestä musiikkia aineiston olisi hankkinut 37 % musiikkia kopioineista. Maksullisesta lähteestä musiikkia hankkivien osuus on korkeampi kuin vuonna 2020. Alle viidennes (16 %) musiikkia kopioineista olisi kuunnellut musiikkia maksullisesta suoratoistopalvelusta (esim. Spotify) ja lähes yhtä suuri osuus (15 %) olisi ostanut musiikin tallenteena (esim. cd-levynä), jos ei olisi ollut kopiointimahdollisuutta. Musiikkia kopioineista vajaa kymmenes (6 %) olisi ostanut musiikin tiedostona. Ilmaista suoratoistopalvelua (esim. Youtube) musiikin kuunteluun olisi käyttänyt 10 % musiikkia tallentaneista. Kaverilta/kirjastosta musiikin olisi lainannut 6 % musiikkia kopioineista. Maksulliset musiikin suoratoistopalvelut mainitaan useammin kuin vuoden 2020 tutkimuksessa. Videoaineistoa tallentaneista 15–79-vuotiaista yli kolmannes (36 %) olisi hankkinut aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Kohderyhmässä 12–79-vuotiaat osuus on sama. Jostakin maksullisesta lähteestä videoaineiston olisi hankkinut alle viidennes videotiedostoja kopioineista (17 % sekä 15–79-vuotiaista että 12–79-vuotiaista).

Videoaineistoa tallentaneista 15–79-vuotiaista alle kolmannes (31 %) olisi hankkinut aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Jostakin maksullisesta lähteestä videoaineiston olisi hankkinut alle viidennes videotiedostoja kopioineista (16 %). Videotiedostoja kopioineista 8 % olisi katsonut kyseisen av-aineiston maksullisesta suoratoistopalvelusta (esim. Ruutu+, Netflix, Viaplay). Videotiedostoja kopioineista 5 % olisi ostanut aineiston tallenteena (esim. DVD-levy). Videoaineistoa tallentaneista 4 % olisi vuokrannut elokuvan (esim. Elisa Viihde). Ilmaista suoratoistopalvelusta (esim. YLE Areena, Katsomo, Ruutu) aineiston olisi katsonut 11 % videoaineistoa tallentaneista. Kirjastosta tai kaverilta videoaineiston olisi lainannut 5 % videotiedostoja tallentaneista.

Musiikkia aineistoa kopioineet 15–79-vuotiaat arvioivat kuuntelevansa kopioitua musiikkikappaleen keskimäärin 58 kertaa (vuonna 2020: 58 kertaa). Audiovisuaalista sisältöä kopioineet 15–79-vuotiaat arvioivat katselevansa kopioitua videoaineiston keskimäärin 5 kertaa (vuonna 2020 noin 8 kertaa).

Mitä tutkimuksessa tarkoitetaan yksityisellä kopioinnilla?

Yksityisellä kopioinnilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa musiikin ja videon alkuperäislähteistä (alkuperäiset CD-levyt, TV-lähetykset) tapahtuvaa kopiointia. Tutkimuksessa on pyritty rajaamaan pois ne yksityiset kopiot, joiden osalta ei tiedetä, onko kopioinnin lähde ollut laillinen vai ei. Laki sallii myös kopioimisen kavereilta ja perheenjäseniltä. Koska haastattelujen avulla ei aukottomasti pystytä selvittämään kavereilta ja perheenjäseniltä kopioitua musiikin alkuperää, arvio kopioinnin kokonaismäärästä esitetään kahden luvan välisenä arviona, jonka alapäässä on yksinomaan alkuperäisistä lähteistä tapahtunut kopiointi ja yläpäässä luku, johon on lisätty kavereilta ja perheenjäseniltä kopioitu materiaali sekä musiikin osalta CD-R-, DVD-R- ja Blu-ray-levyiltä tehdyt kopiot.

Verkosta ostettu lisensioitu materiaali, laittomista lähteistä ladattu materiaali sekä automaattinen varmuuskopiointi on rajattu yksityisen kopioinnin ulkopuolelle. Tutkimuksen kysymyksenasettelussa on lisäksi rajattu pois omatekoinen musiikki, itse kuvattu tai muu omatekoinen videomateriaali, sekä työkäyttöä varten kopioitu musiikki- tai videoaineisto.

Graafisen aineiston kopiointi

Vuonna 2017 graafisen aineiston kopiointifrekvenssiä kysyttiin kaikista kopiointitavoista yhteensä. Vuonna 2018 kysymystä muutettiin niin, että graafisen aineiston kopiointifrekvenssiä kysyttiin jokaisesta kopiointitavasta erikseen. Vuoden 2021 tutkimuksen mukaan kolme neljästä (77 %) 15–79-vuotiaasta on kopioinut jotakin graafista aineistoa ainakin joskus vuoden aikana. Graafista aineistoa digitaalisesta digitaalisesti sanoi viimeisen vuoden aikana kopioineensa 50 % vastaajista. Digitaalista aineistoa tulosti paperille viimeisen vuoden aikana 60 % vastaajista. Paperista paperille graafista aineistoa valokopioi 43 % vastaajista ja paperista digitaalisesti graafista aineistoa skannasi 43 % vastaajista. Graafista aineistoa (kirja, lehti, artikkeli, kuva, nuotit tms.) ainakin joskus kopioineista 15–79-vuotiaista 38 % tulosti, 35 % tallensi, 13 % skannasi ja 12 % valokopioi aineistoa viimeisellä kopiointikerralla.

Viimeksi valokopioitu tai skannattu aineisto on ollut useimmin lomake, esim. viranomaislomake (26 %) tai lasku/tiliote tms. (12 %). Viimeksi yksityiseen käyttöön tulostettu tai tallennettu graafinen aineisto on ollut useimmin viranomaislomake (20 %), valokuva (18 %), ruokaohje/resepti (10 %), oppimateriaali (9 %) tai artikkeli (8 %). Yksityiskäyttöön viimeksi tulostetun tai tallennetun graafisen aineiston julkaisija on ollut useimmin yksityinen henkilö, esim. yksityisen henkilön kotisivut tai blogi (20 %), jokin yritys (18 %) tai julkishallinto (16 %). Osuudet ovat saman tasoisia kuin vuoden 2020 tutkimuksessa.

Kaiken kaikkiaan graafista aineistoa on viimeisen vuoden aikana kopioitu 15–79-vuotiaiden keskuudessa noin 740 miljoonaa sivua. Eniten on tulostettu digitaalisesta paperille (noin 346 miljoonaa sivua). Toiseksi useimmin on tallennettu digitaalisesta digitaaliseksi (noin 292 miljoonaa sivua). Seuraavaksi useimmin on valokopioitu paperilta paperille (noin 61 miljoonaa sivua) ja skannattu paperilta digitaaliseksi (noin 39 miljoonaa sivua).

Sivumäärät on jaoteltu viimeksi kopioidun aineistolajin perusteella ei-hyvitetävään, hyvitetävään ja osittain hyvitetävään. Lajittelu perustuu Kopioston yleisesti käyttämään aineistolajien luokittelun. Tämän luokittelun perusteella hyvityksen piiriin kuuluvaa graafista aineistoa on arviolta noin 415–489 miljoonaa sivua (vuonna 2020: 535–613 miljoonaa sivua).

Miten tutkimus tehtiin?

Tutkimus toteutettiin henkilökohtaisina haastatteluina. Kohderyhmänä olivat 15–79-vuotiaat Suomessa asuvat Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Haastatteluja toteutettiin yhteensä 3064 henkilölle.

Otos muodostettiin kiintiöpoiminnalla, jossa kiintiöinä olivat kohderyhmän valtakunnallinen ikä-, sukupuoli-, lääni- ja kuntatyyppi-jakauma. Otos on painotettu kohderyhmää vastaavaksi. Painotetut N-luvut vastaavat Suomen 15–79 -vuotiasta väestöstä tuhansina (SVT 31.12.2020). Haastattelut toteutettiin henkilökohtaisina haastatteluina 27.2.–6.8. välisenä aikana. Haastattelutyöhön osallistui 25 Taloustutkimuksen kouluttamaa haastattelijaa. Haastateltavat olivat 147 eri paikkakunnalta.

Tulostuksessa on käytetty T-testiä, joka testaa kunkin taulukoidun taustamuuttujan kohdalla poikkeako tulos muista vastaajista enemmän kuin mitä satunnaisvaihtelun osuus on 95 %:n luotettavuustasolla. Tutkimuksessa on laskettu arvio kopioinnin kokonaistiedostomääristä vuosittain käyttäen väestöä edustavia painoker-toimia. Arvio kokonaismäärästä on laskettu vastaajan viimeisellä tallennuskerralla kopioiman aineiston sekä vastaajan kopiointifrekvenssiä kuvaavan kertoimen avulla.

Tekijänoikeuslaki

Tekijänoikeuslain mukaan jokaisella on oikeus kopioida yksityiseen käyttöön julkaistuja teoksia, mm. musiikkia, elokuvia ja tv-ohjelmia. Laissa on säädetty yksityisen kopioinnin hyvityksestä, jonka valtio maksaa tekijöille, esittäjille ja tuottajille teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön. Yksityistä kopiointia ja sen yleisyyttä tutkitaan hyvityksen oikean mitoituksen määrittämiseksi.

taloustutkimus

Taloustutkimus Oy on suomalainen täyden palvelun markkinatutkimusyri-ty, joka on perustettu vuonna 1971. Taloustutkimus työllistää Suomessa noin 60 vakituista markkinatutkimusalan ammattilaista sekä noin 200 haastattelijaa ympäri Suomea. Helsingin pääkonttorin lisäksi kotimaiset aluetoimistot sijaitsevat Tampereella, Turussa ja Oulussa. Ulkomaisia tytä- ja osakkuusyhtiöitä on Venäjällä ja kaikissa Baltian maissa. Taloustutkimus kuuluu kansainväliseen WIN-verkostoon, joka toimii yli 50 maassa.

Taloustutkimus noudattaa kaikessa tutkimustoiminnassaan kansainvälisen kauppakamarin (ICC) ja ESOMARin (European Society for Opinion and Marketing Research) tutkimussääntöjä.

Käytössä on kansainvälinen markkinatutkimustoimialastandardi ISO 20252, jonka on sertifioinut SGS Finland.

